

POLNISCHER SOMMER

LIEDER DER NEUEN POLNISCHEN GEWERKSCHAFTSBEWEGUNG

Sangen om Janek fra Gdynia

Folk fra Grabowka, folk fra Chylonia!
Nu har militsen brugt sine våben.
Vi stod dog tappert, vi gav igen – men:
Janek Wisniewski faldt!

Vi bar ham ned ad hovedgaden,
frem imod kugler, frem imod panser.
Venner fra værftet, hævn vores ven.
Janek Wisniewski faldt!

Der sprang granater, der blev brugt gas,
knippelslag hagler ned over alle.
Børnene segner, gamle og kvinder,
Janek Wisniewski faldt!

Nogle blev såret, andre blev myrdet;
blodet, der flyder, fryder militsen.
Arbejdere er skudt af partiet.
Janek Wisniewski faldt!

Skibsværftarbejder! Nu går vi hjem.
Kampen er ovre, endt for i dag.
Verden har set det, sagde dog intet.
Janek Wisniewski faldt!

Græd ikke mødre, spildt er ej blodet.
Fra værftet vajer flag med kokarde.
For brød og frihed og et nyt Polen!
Janek Wisniewski faldt!

Folk fra Grabowka, Folk fra Chylonia! Nu har mi-
litsen brugt sine våben. Vi stod dog tap - pert,
vi gav i - gen, men: Janek Wis-niew-ski faldt!

Den 17. dec. 1970 vendte de strejkende arbejdere tilbage til arbejdet på værftet i Gdansk – efter aftale med den stedlige partisekretær. På vej til værftet tidligt om morgenen blev de pludselig og uden varsel angrebet af det paramilitære politikorps, *militsen*. Flere hundrede arbejdere blev dræbt, deriblandt Janek Wisniewski.

Sangen om Janek Wisniewski, som opstod ret kort efter begivenheden, er i dag kendt af alle i Polen. (Den spiller i øvrigt en stor rolle i Andrzej Wajdas film »Jernmanden«, der handler om den frie fagforening *Solidaritets* tilblivelse, og dermed om det polske samfunds udvikling i 1970'erne).

Personen Janek Wisniewski er blevet et symbol, både fordi han blev dræbt som en af de første, og fordi arbejderne straks lagde hans lig på en dør og med den som bære bar ham ned gennem hovedgaden Swietojanska i Gdansk foran kugler og panser (jfr. sangens vers 2; det er i øvrigt militsen, der menes, når der i den polske versions vers 4 tales om »banditterne fra Slupsk«).

Med »den polske sommer« aug. 1980 – dec. 1981 kom en hidtil uofficiel sangkultur til fuldt udtryk i arbejderbevægelsen. Mange enkle og lidenskabelige sange opstod og blev hurtigt folkesange, ligesom ældre sange bevidst blev genoplivet. I samme periode blev et udvalg af disse sange fra Gdansk/Gdynia og Warszawa indspillet på bånd. Mange af optagelserne er foregået i private lejligheder og i kirkernes baglokaler, og da båndene ikke kunne udgives i Polen, blev de smuglet ud af landet for i samarbejde med Gdansk-Solidaritetsafdelingen at blive udgivet på det alternative pladeforlag *Eigelstein Musikproduktion* i Köln 1981 (»Polnischer Sommer«, ES 1011). Overskuddet ved salget af pladen går til Solidaritet.

Pladen er en fremragende dokumentation. Den indeholder 19 protestsange i den bredeste betydning af ordet: Kritiske, varme sange om stort og småt, endda inklusive et par kirkelige sange, et klip fra en messe på Pariserkommune-værftet og den gamle nationalhymne »Endnu er Polen ikke fortabt«. Sangen om Janek Wisniewski er fra denne plade.